

A magyar-román kormányzati közeledést erősíti a brüsszeli támadások miatti kölcsönös szolidaritás

A totális politikai háború tétjei

Soha eddig nem tapasztalt politikai szembenélés alakult ki a kormány és az államfő között, ami újabban a külpolitikára is kiterjedt. A tét nagy: közeleg a román uniós elnökség, amelynek levezénylésében az elnök és a kormány is irányítói szerepre törekszik. A jó szereplés ugyanis a jövő év végi elnökválasztási sikernek is megágyazhat.

Rövid időn belül kétszer is lemondásra szólította fel Viorica Dăncilă miniszterelnököt Klaus Johannis államfő. A jobboldali liberális elnök és a szociáldemokrata kormányfő, illetve a mögötte álló Liviu Dragnea házelnök viszonya a konfliktusos szakaszból a totális háború fázisába lépett, aminek első súlyos következménye a törvényhozói munka lelassítása, ellehetetlenülése. Szinte nincs olyan törvény ugyanis, amelyet a kormány megbuktatására törekvő szász származású államfő ne támadna meg valamilyen, legtöbbször az alkotmánybírók elleni kontroll kezdeményezésével.

Johannis azért váltott a radikálisabb fellépésre, mert Dăncilă színre lépésével stabilizálódott a román politika kormánypárti oldala, megszűntek a Szociáldemokrata Párt (PSD) nyilvánosság előtt zajló belső konfliktusai, s ez nyilván rosszul érinti a csupán kéjes kárörömré berendezkedett ellenzéket.

A PSD és koalíciós partnere, a Liberálisok és Demokraták Szövetsége (ALDE) alkotta parlamenti többségnek több mint egy év kellett, hogy keresztülvigye a törvényhozáson az „igazságügyi reformnak” a kormány befolyását növelő módosításait. Most a Btk. és az eljárásjog módosítása – az alkotmányellenesnek bizonyult cikkelyek kijavítása, az Emberi Jogok Európai Bírósága határozatainak és az ártatlanság vélelméről szóló európai irányelvnek a gyakorlatba ültetése – következik, amit az ellenzék a vádhatóság korlátozása miatt ellenez. De kezdetét veszi a nemzetbiztonsági kérdésekkel foglalkozó és a belső elhárítás hatásköreit szabályozó törvények felülvizsgálata is. Ezt vezették fel azok a nyilvánosságára került titkos megállapo-

Liviu Dragnea és Klaus Johannis

dások, amelyeket a különböző titkosszolgálatokkal kötött a DNA, illetve a legfőbb ügyészség.

Egyre mélyebb megosztottság

A romániai politikai megosztottság mélyebb, mint valaha. Johannis és a kormány között totális médiaháború indult, amikor e hónap elején az államfő a jeruzsálemi nagykövetség ürügyén a miniszterelnök lemondását sürgette. A csapatok mindkét oldalon felsorakoztak: a PSD és az ALDE alkotta koalíció, valamint az azt a parlamenti szavazataival támogató Romániai Magyar Demokrata Szövetség (RMDSZ) az egyik, az ellenzéki jobbközép Nemzeti Liberális Párt (PNL), a liberális Mentsétek Meg Romániát Szövetség (USR) és a nacionalista jobboldali Népi Mozgalom Pártja (PMP) a másikon. A korábban a legtartóbb koalíciókról és pártváltásokról ismert román politikai élet megmerevedett, bikolorrá vált. Az „átjárás” hajlandóság csak a PNL-be nemrég beolvadt Demokrata Pártban (PD) van meg, s a képviselőit nagy erővel igyekszik megnyerni az ALDE. A népszerűségi mutatók alig változtak az elmúlt két évben: a PSD – bár kisebb, 45 százalék körüli támogatással – ma is az élen áll, a második helyen lévő PNL kedveltsége minimálisan (nagyjából 25 százalékra) emelkedett.

Egyre hangsúlyosabbak a külpolitikai jellegű viták a kormányzat és az államfő között. A visegrádiakhoz, valamint a ke-

let-közép-európai térséghez való viszonyulás után Jeruzsálem kérdése a vártnál nagyobb vitát gerjesztett. A szociáldemokrata kormány a közös uniós álláspont ellenére követné Washington, s elköltöztetné Tel-Avivból a román nagykövetséget, Johannis viszont nem. Liviu Dragnea ilyen módon igyekszik szoros, bizalmi kapcsolatba kerülni Donald Trump amerikai elnökkel, illetve annak adminisztrációjával. Washington erőteljes befolyása a bukaresti belpolitikára évek óta közismert, az Egyesült Államok nagykövete rendszerint úgy nyilvánít véleményt egyes kormányzati lépésekről, mint egy gyarmattartó ország helyi képviselője.

Johannis Merkelre figyel

Klaus Johannis volt az első kelet-közép-európai vezető, akit Trump megválasztása után a Fehér Házban fogadott, s a román ellenzék vezéralakjának számítót elnök számít jelenleg is az amerikaiak bizalmi emberének. Ezt nyilván nehezen viseli a legutóbbi választást magabiztosan megnyerő PSD. Dragnea ráadásul annak a Benjamin Netanjahu izraeli kormányfőnek is a kedvében járna, akivel személyes jó viszonya van. Johannis – aki nemrég arra bátorította Washington, hogy növelje katonai erejét és jelenlétét Romániában – Dragneákkal ellentétben Brüsszelle, Berlinre is figyel. A fő európai kérdésekben általa-

ban Angela Merkel kancellár vonalát képviseli. Viorica Dăncilă kormányfő izraeli vizitje, s az ezt megelőző román–szerb–bolgár–görög találkozózn való részvétele azt jelzi, a kormány nem engedi át a külpolitika kizárólagos irányítását Johannisnak.

Románia látja el 2019 első felében az uniós elnökséget, a szociáldemokrata kormány pedig nem engedheti meg magának, hogy abban az évben, amelynek végén elnökválasztást is tartanak, a várhatóan újra induló Johannis legyen az EU-s színpad főszereplője. Az egyik csatát ezen a téren már elvesztették Dragneaék: az uniós 2019. márciusi csúcstalálkozója Nagyszébenben lesz, a szász származású államfő szülővárosában, sikeres polgármesterségének helyszínén.

De mi a helyzet a magyar–román viszonytal? A kifejezetten intenzív gazdasági együttműködés mellett az államközi politikai kapcsolatok két pillérre támaszkodnak. Egyrészt a Kelemen Hunor RMDSZ-elnök közvetítésével működő telefonos egyeztetések mellett Orbán Viktor miniszterelnök és a román politikai erős emberének számító Liviu Dragnea képviselőházi és PSD-elnök között, másrészt a külügyminiszteri tárgyalások. Az Orbán–Dragnea-telefonbeszélgetések nyilvános részei rendre egy szimbolikussá vált ügryről, a megszüntetett marosvásárhelyi magyar tannyelvű római katolikus iskola újraalapításáról szólnak.

Kölcsönös szolidaritás

A külügyi tárcavezetők rendszeres megbeszélései ugyanakkor azt is jelzik, bizonyos uniós kérdésekben egységes, közös álláspontok körvonalazódnak. Magyarország és Románia kormányát egy aránt támadások érik Brüsszellel, ami szintén egyfajta kölcsönös szolidaritási reakciót vált ki Budapesten, illetve Bukarestben.

Klaus Johannis részéről a csendes elzárkózás jellemző Magyarország vonatkozásában, a román elnök nem bírál, de a közeledést is elutasítja. A magyar–román államközi együttműködésben ugyanakkor fontos szempont lehet a jövő év végén esedékes román elnökválasztás is. Ugyanis volt már arra példa, hogy a külhoniak körében óriási népszerűségnek örvendő Orbán Viktor javaslatára egy romániai népszavazás esetén (Traian Băsescu leváltásáról szóló referendum, 2012) döntőnek bizonyult az erdélyi magyarok hozzáállása illetően.

S miután jelenleg zökkenőmentes az RMDSZ és a magyar kormány relációja, az a román elnökjelölt, akinek támogatására szólít a Kelemen Hunor vezette párt, s akiről pozitívan nyilatkozik a magyar miniszterelnök, az erdélyi magyarok szavazataival máris öt-hat százalékos előnyre számíthat, ami akár döntő is lehet a várhatóan kiélezett küzdelemben.